

Oponentský posudek diplomové práce Jany Fridrichové: Koncept násilí v románu Radky Denemarkové Kobold. Přebytky něhy. Přebytky lidí.

Jana Fridrichová si jako cíl vytyčila analyzovat, jakým způsobem je reprezentováno násilí v dvojrománu Radky Denemarkové Kobold. Přebytky něhy. Přebytky lidí. Nejprve se zaměřím na nedostatky práce. Myslím si, že základního „výzkumného chaosu“ se dopouští právě v nejednoznačnosti cíle, respektive v jeho neudržení či nejednotném definování na různých místech textu. Z názvu práce není jasné, co míní oním „konceptem násilí“, jestli chce tedy konceptualizovat téma a podoby násilí ve zvolené práci Radky Denemarkové, či identifikovat, jak je možné koncept násilí vystavět v rámci románového textu. Domnívám se, že tady dochází k rozdělení stanoveného cíle na reprezentaci a prezentaci, přičemž autorka sama mezi nimi analyticky nerozlišuje.

V celém textu práce proto poměrně splývají různé druhy analýzy, respektive analytických kategorií. Autorka se zabývá typologií násilí a ilustruje ho vybranými příklady z knihy, zároveň se ne právě systematicky věnuje jazyku a jazykovým prostředkům (tzv. „ženské psaní“). Protože to nedělá důsledně (byť jinak velmi často), některé zvolené typy interpretací jsou nedůsledné a působí spíše intuitivně (např. str. 42, příklad se sochou s hvězdnou korunou a zaseknutou vlaštovkou). Autorka dále poněkud podrývá vlastní analýzu tím, že upozorňuje na „nepříliš jasné metafory Radky Denemarkové“. Zajímá ji tedy spisovatelčin záměr? Nebo upozorňuje na to, že mnohost interpretací může způsobit nějaké zásadní rozdíly na straně čtenářstva v procesu recepce, které by mohly způsobit nějaké další, konkrétní reakce? Protože analýza je přítomná ve všech částech jinak poměrně dobře strukturované práce, vnucuje se otázka, proč autorka rozděluje práci na teoreticko-metodologickou a analytickou. Především ale tento způsob znemožňuje sledovat, nakolik důsledně postupuje při plnění stanovených cílů.

Ke zmatení, částečně zřejmě způsobeném nejistotou autorky, dochází rovněž ve zmíněné teoreticko-metodologické části. Na str. 27 například v poznámce pod čarou č. 26 uvádí, že využívá tzv. strategický esencialismus, zatímco na str. 29 píše, že vychází z konstruktivistického paradigmatu. Jako nedostatek vnímám rovněž užívání slovníkových definic jako primárního zdroje (Barker – Slovník kulturních studií), nadužívání jednoho zdroje v některých kapitolách (především Matonoha) a četnější používání sekundárních zdrojů. Podkapitola 3.5.4 Symbolické násilí je co do počtu zdrojů poměrně odbytá, autorka se v rámci studia jistě setkala s více texty, které by v ní

mohla rovněž uplatnit a dodat jí tak na kredibilitě.

Analýza, kterou tedy autorka v menší či větší míře provádí v průběhu celé práce, je spíše deskripční – zjednodušeně seskládanou mozaikou interpretací, které však nevedou k žádným dalším, komplexnějším zjištěním. Po přečtení dvojrománu lze podobně zběžně identifikovat typy či roviny násilí, k nimž autorka dochází, stejně tak označit jejich původce (kteří nejsou tak jednoznační, jak by se na první pohled mohlo zdát). Autorka by tedy měla v rámci obhajoby vysvětlit, v čem konkrétně spočívá přínos její analýzy, protože to z textu (včetně závěru) není možné usoudit. Autorka sama uvádí jako zásadní kapitolu 4.1.2 Kobold je násilník a Hella jeho obětí?, která však – byť je poměrně rozsáhlá a tedy i podrobná – je především ukázkovým příkladem argumentace v duchu kauzality.

Po takto kritické části bych nyní ráda uvedla několik ocenění. Práce se velmi dobře čte, autorka formuluje výstižně a píše uživatelsky příjemným jazykem, nezaplétá se do složitých větných konstrukcí. Práce je navíc po gramatické stránce takřka bezchybná. Přínosem je rovněž vcelku bohatý poznámkový aparát, kterého autorka dostatečně využívá. Z práce je dále patrné, že autorku psaní bavilo a že se mu věnovala pečlivě s potřebným zápalem. Textu by nicméně prospěla lepší provázanost jednotlivých kapitol. Autorka rovněž zvládla zpracovat dostačující objem vhodné literatury, tedy až na výše zmíněné výtky.

Na základě výše uvedeného proto práci doporučuji k obhajobě a navrhuji její hodnocení stupněm dobře.

V Praze, 18. 6. 2017

Iva Baslarová